GENERALINIO ADVOKATO
M. SZPUNAR IŠVADA
pateikta 2025 m. kovo 27 d.[1]

Byla C-654/23

Inteligo Media SA
prieš
Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal (ANSPDCP)

(*Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas, Rumunija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Direktyva 2002/58/EB – 13 straipsnio 1 dalis – Elektroninio pašto naudojimas tiesioginės rinkodaros tikslais – 13 straipsnio 2 dalis – Sąvoka „komercinis pranešimas“ – Reglamentas (ES) 2016/679 – 95 straipsnis – 83 straipsnio 2 dalis – Pareiga motyvuoti“

Įvadas

1. Šis *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas, Rumunija) prašymas priimti prejudicinį sprendimą visų pirma susijęs su klausimu, kiek ir kokiomis sąlygomis pagal Direktyvos 2002/58/EB[2] 13 straipsnio 2 dalį leidžiama siųsti pranešimus, pavyzdžiui, naujienlaiškį, elektroniniu paštu, ir ar galima taikyti Reglamento (ES) 2016/679[3] (toliau – BDAR) nuostatas.

2. Šioje byloje įrodinėsiu, kad aptariamo ekonominės veiklos vykdytojo taikoma rinkodaros praktika neprieštarauja Europos Sąjungos duomenų apsaugos tvarkai. Iš tiesų, kaip matysime, rinkodaros praktikos pobūdis iš esmės yra sąveika su asmens duomenimis, ir nėra neįprasta, kad duomenų subjektas keičiasi duomenimis, už tai gaudamas atitinkamos naudos.

[1] Originalo kalba: anglų.

[2] 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) (OL L 201, 2002, p. 37; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 29 t., p. 514), iš dalies pakeistos 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/136/EB (OL L 337, 2009, p. 11).

[3] 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL L 119, 2016, p. 1) (toliau – BDAR).

Teisinis pagrindas

Europos Sąjungos teisė

3. BDAR 95 straipsnis „Ryšys su Direktyva 2002/58/EB“ suformuluotas taip:

„Šiuo reglamentu fiziniams arba juridiniams asmenims nenustatoma papildomų prievolių, susijusių su duomenų tvarkymu Sąjungoje viešaisiais ryšių tinklais teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas, kiek tai susiję su klausimais, kuriais jiems taikomos Direktyvoje 2002/58/EB nustatytos specialios prievolės, kuriomis siekiama to paties tikslo.“

4. Direktyvos 2002/58 13 straipsnyje „Neužsakyti pranešimai“ nustatyta:

„1. Naudoti automatinio skambinimo sistemas be žmogaus įsiterpimo (skambinimo automatus), faksimilinius aparatus (faksus) ar elektroninį paštą tiesioginės rinkodaros tikslais gali būti leidžiama tik gavus išankstinį abonentų ar naudotojų sutikimą.

2. Nepaisant to, kas pasakyta šio straipsnio 1 dalyje, jeigu fiziniai ar juridiniai asmenys parduodami produktus ar teikdami paslaugas pagal Direktyvą 95/46/EB[4] gauna iš savo klientų jų elektroninio pašto kontaktinius duomenis, šie fiziniai ar juridiniai asmenys gali pasinaudoti elektroniniais kontaktiniais duomenimis panašių savo pačių prekių ar paslaugų tiesioginei rinkodarai su sąlyga, jei klientams, kai kontaktiniai duomenys gaunami, aiškiu ir apibrėžtu būdu suteikiama galimybė nemokamai ir paprastomis priemonėmis prieštarauti tokiam elektroninių kontaktinių duomenų naudojimui, o jei klientas iš pradžių neprieštaravo tokiam duomenų naudojimui – kiekvieno pranešimo atsiuntimo atveju.

<…>“

Rumunijos teisė

5. Rumunijos teisės nuostatos, kuriomis rėmėsi prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra *Legea nr. 506/2004 privind prelucrarea datelor cu caracter personal și protecția vieții private în sectorul comunicaților electronice* (Įstatymas Nr. 506/2004 dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje; toliau – Įstatymas Nr. 506/2004) 1 straipsnio 2 dalis, 12 ir 13 straipsniai ir *Legea nr. 365/2002 privind comerțul electronic* (Įstatymas Nr. 365/2002 dėl elektroninės prekybos; toliau – Įstatymas Nr. 365/2002) 1 straipsnio 8 dalis. Įstatymo Nr. 365/2002 1 straipsnio 8 dalyje sąvoka „komercinis pranešimas“ apibrėžiama kaip „bet kokios formos pranešimas, skirtas tiesiogiai arba netiesiogiai pardavėjo ar reglamentuojamosios profesijos atstovo <…> prekėms, paslaugoms ar įvaizdžiui reklamuoti. <…>“

[4] 1995 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (OL L 281, 1995, p. 31; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 15 t., p. 355).

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

6. Bendrovė *Inteligo Media SA* yra internetinio žurnalistinio leidinio avocatnet.ro, kuriame visuomenei teikiama informacija apie Rumunijoje kasdien skelbiamus teisės aktų pakeitimus, leidėja.

7. Internetinio leidinio naudotojai gali nemokamai ir nesiimdami jokių kitų veiksmų peržiūrėti tam tikrą didžiausią leidinio nustatytą straipsnių skaičių (faktinių aplinkybių susiklostymo momentu – šešis straipsnius).

8. 2018 m. liepos 27 d. *Inteligo Media* įdiegė mokamos prenumeratos sistemą „Serviciu Premium“ (toliau – paslauga „Premium“), skirtą naudotojams, kurie, pasiekę didžiausią šešių rodomų straipsnių ribą, nori susipažinti su internete skelbiamais papildomais straipsniais.

9. Norėdamas užsiprenumeruoti paslaugą „Premium“, naudotojas turėjo nemokamai susikurti platformos naudotojo paskyrą. Susikurdamas paskyrą, naudotojas turėjo nurodyti savo elektroninio pašto adresą ir sutikti su *Inteligo Media* paslaugos „Premium“ teikimo sąlygomis.

10. Užsisakęs paslaugą „Premium“, naudotojas įgydavo prieigą prie dar dviejų straipsnių per mėnesį ir galimybę elektroniniu paštu kasdien gauti naujienlaiškį (angl. *newsletter*) pavadinimu „Personal Update“ („Asmeninis naujienlaiškis“) (nebent šios paslaugos atsisakydavo), taip pat mokamą pasirenkamą prieigą prie visų skelbiamų straipsnių ir elektroniniu paštu gaunamą prieigą prie kasdienių naujienlaiškių serijos „Sinteze Informative“ („Informacijos santrauka“).

11. Naujienlaiškyje „Personal Update“ iš esmės buvo pateikiama išsami informacija apie praėjusios dienos teisėkūros naujienas ir saitai į leidinyje pasirodžiusius atitinkamus straipsnius.

12. Kad naudotojai, nurodę savo elektroninio pašto adresą, galėtų atsisakyti naujienlaiškio „Personal Update“, paskyros sukūrimo formoje atsirasdavo punktas „Nu vreau să primesc Personal Update, informarea transmisă zilnic gratuit pe el. p. de avocatnet.ro“ („Nenoriu gauti naujienlaiškio „Personal Update“, kasdienio nemokamo elektroniniu paštu siunčiamo naujienlaiškio iš avocatnet.ro“), kurį atitinkamas naudotojas turėdavo pažymėti. Be to, elektroniniu paštu gavę bet kokį naujienlaiškį, naudotojai, kurie nebenorėdavo gauti naujienlaiškio „Personal Update“, galėjo pažymėti pasirinkimo galimybę „Dezabonare“ (toliau – „Atsisakyti registracijos“).

13. Naudotojams, kurie savo paskyrą platformoje susikūrė kitais tikslais nei nemokamos paslaugos „Premium“ prenumerata ir prieiga prie papildomo turinio, su naujienlaiškiu „Personal Update“ susijęs punktas buvo suprogramuotas taip, kad jis nebūtų rodomas, ir šių kategorijų naudotojams kasdienis naujienlaiškis „Personal Update“ nebūdavo siunčiamas.

14. 2019 m. rugsėjo 26 d. *Autoritatea Națională de Supraveghere a Prelucrării Datelor cu Caracter Personal* (Nacionalinė asmens duomenų tvarkymo priežiūros institucija, Rumunija; toliau – ANSPDCP) parengė pažeidimo nustatymo ir administracinės sankcijos skyrimo protokolą, pagal jį bendrovei *Inteligo Media* skyrė administracinę sankciją – 42 714 Rumunijos lėjų (RON) (9 000 EUR) baudą. Minėtame protokole buvo nustatyta, kad nuo 2018 m. liepos mėn. *Inteligo Media* tvarkė 4 357 naudotojų (fizinių asmenų) asmens duomenis (elektroninio pašto adresus, slaptažodžius, naudotojo vardus), remdamasi teisiniu pagrindu, kuris nebuvo tinkamas nagrinėjamam duomenų tvarkymo tikslui, t. y. kasdieniam naujienlaiškio „Personal Update“ siuntimui elektroniniu paštu, ir nepateikė įrodymų, kad gavo aiškų suinteresuotų naudotojų sutikimą,

kad jų asmens duomenys būtų tvarkomi šiuo konkrečiu tikslu. ANSPDCP padarė išvadą, kad *Inteligo Media* pažeidė BDAR 5 straipsnio 1 dalies a ir b punktus, 6 straipsnio 1 dalies a punktą ir 7 straipsnį.

15. *Inteligo Media* pateikė *Tribunalul București – Secția a II-a de Contencios Administrativ și Fiscal* (Bukarešto apygardos teismo antroji administracinių ir mokestinių ginčų kolegija, Rumunija) skundą, jame visų pirma prašė panaikinti ANSPDCP protokolą ir atleisti ją nuo atsakomybės už administracinį teisės pažeidimą.

16. Minėto teismo 2020 m. birželio 5 d. sprendimą, kuriuo buvo atmestas pareiškėjos skundas, apeliacine tvarka panaikino *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas, Rumunija); jis grąžino bylą nagrinėti iš naujo.

17. Iš naujo išnagrinėjusi bylą, *Tribunalul București, Secția a II-a de Contencios Administrativ și Fiscal* 2021 m. gruodžio 15 d. sprendimu civilinėje byloje patenkino skundą iš dalies ir sumažino paskirtos baudos dydį; vis dėlto ji paliko galioti išvadą dėl administracinės sankcijos skyrimo už reikalavimo gauti aiškų sutikimą tvarkyti duomenis naujienlaiškio „Personal Update“ tikslais pažeidimą pagal BDAR.

18. Ir pareiškėja, ir atsakovė pateikė apeliacinius skundus dėl minėto sprendimo civilinėje byloje. Juos nagrinėja prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas – *Curtea de Apel București*.

19. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad ginčo pagrindinėje byloje baigtis priklauso nuo to, koks bus nustatytas tinkamas pagrindinėje byloje nagrinėjamo duomenų tvarkymo teisinis pagrindas ir sąlygos, kurios turi būti įvykdytos, kad asmens duomenys būtų tvarkomi teisėtai pagal Direktyvą 2002/58 ir BDAR.

20. Minėto teismo nuomone, reikia išsiaiškinti, pirma, kokiomis sąlygomis naudotojo elektroninio pašto adresas gali būti laikomas gautu „parduodant produktus ar teikiant paslaugas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalį, antra, kokia yra šios direktyvos 13 straipsnyje įtvirtintos sąvokos „tiesioginė rinkodara“ taikymo sritis, ir, trečia, ar ši sąvoka yra lygiavertė sąvokai „komercinis pranešimas“, kurią nacionalinės teisės aktų leidėjas pavartojo perkeldamas į nacionalinę teisę minėtos direktyvos 13 straipsnį.

21. Tuomet, jei šiuo atveju naudotojų elektroninio pašto adresai nebuvo gauti „parduodant produktus ar teikiant paslaugas“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalį, reikėtų nustatyti, ar elektroniniu paštu siunčiant naujienlaiškį „Personal Update“ yra taikoma direktyvos 13 straipsnio 1 dalis, susijusi su išankstinio naudotojų sutikimo gavimu, ir išsiaiškinti, kuriose nuostatose numatyta sankcija už galimą minėtos nuostatos pažeidimą.

22. Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas mano, kad būtina patikslinti ANSPDCP pareigas, kai ji taiko BDAR 83 straipsnio 2 dalį, nes šios pareigos nėra aiškios iš šio straipsnio formuluotės.

23. Šiomis aplinkybėmis prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Jeigu internetinių žurnalistinio pobūdžio leidinių leidėjas, teikiantis informaciją apie Rumunijoje kasdien skelbiamus teisės aktų pakeitimus plačiajai visuomenei, neturinčiai specializuotų šios srities žinių, naudotojui nemokamai susikūrus naudotojo paskyrą gauna jo elektroninio pašto adresą ir suteikia jam galimybę: i) nemokamai susipažinti su tam tikru papildomu atitinkamo leidinio straipsnių skaičiumi; ii) elektroniniu paštu kasdien gauti naujienlaiškį, kuriame pateikiama skelbiamuose straipsniuose aprašytų naujų teisės aktų santrauka ir saitai į atitinkamus straipsnius; iii) už atlygį susipažinti su papildomais ir (arba) išsamesniais nei nemokamai platinamas kasdienis naujienlaiškis straipsniais bei analize:

   a) ar laikytina, kad šį elektroninio pašto adresą internetinių žurnalistinio pobūdžio leidinių leidėjas gavo „parduodamas produktus ar teikdamas paslaugas“, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2002/58] 13 straipsnio 2 dalį?

   b) ar leidinių leidėjo vykdomas tokio naujienlaiškio, koks aprašytas ii papunktyje, perdavimas yra vykdomas „panašių savo paties prekių ar paslaugų tiesiogin[ės] rinkodar[os tikslais]“, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2002/58] 13 straipsnio 2 dalį?

2. Jeigu į 1 klausimo a ir b punktus būtų atsakyta teigiamai, kuri iš BDAR 6 straipsnio 1 dalies a–f punktuose nustatytų sąlygų turi būti aiškinama kaip taikytina, kai leidėjas panaudoja naudotojo elektroninio pašto adresą kasdieniam naujienlaiškiui, kaip antai aprašytam 1 klausimo ii punkte, perduoti pagal [Direktyvos 2002/58] 13 straipsnio 2 dalyje nustatytus reikalavimus?

3. Ar [Direktyvos 2002/58] 13 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiami tokie nacionalinės teisės aktai, kuriuose vietoj [Direktyvoje 2002/58] numatytos sąvokos „tiesioginė rinkodara“ vartojama [Direktyvos 2000/31/EB[5]] 2 straipsnio f punkte numatyta sąvoka „komercinis pranešimas“? Jeigu atsakymas būtų neigiamas, ar toks naujienlaiškis, kaip aprašytas 1 klausimo ii punkte, yra „komercinis pranešimas“, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2000/31] 2 straipsnio f punktą?

4. Jeigu atsakymai į 1 klausimo a ir b punktus būtų neigiami:

   a) ar kasdienio naujienlaiškio, kaip antai aprašyto 1 klausimo ii punkte, perdavimas elektroniniu paštu yra „elektroninio pašto naudojimas tiesioginės rinkodaros tikslais“, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2002/58] 13 straipsnio 1 dalį?

   b) Ar [BDAR] 95 straipsnį, siejamą su [Direktyvos 2002/58] 15 straipsnio 2 dalimi, reikia aiškinti taip, kad už sąlygų, susijusių su galiojančio naudotojo sutikimo gavimu, kaip tai suprantama pagal [Direktyvos 2002/58] 13 straipsnio 1 dalį, nesilaikymą bus taikomos sankcijos pagal [BDAR] 83 straipsnį arba pagal nacionalinės teisės nuostatas, įtvirtintas teisės akte, kuriuo į nacionalinę teisę perkelta [Direktyva 2002/58] ir kuriame savo ruožtu numatytos konkrečios taikytinos sankcijos?

[5] 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyva) (OL L 178, 2000, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 399).

5. Ar [BDAR] 83 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad priežiūros institucija, sprendžianti, ar skirti administracinę baudą, ir kiekvienu konkrečiu atveju nustatanti tokios administracinės sankcijos dydį, privalo administraciniame akte, kuriuo skiriama bauda, išnagrinėti ir paaiškinti kiekvieno iš a–k punktuose numatytų kriterijų poveikį sprendimui skirti administracinę sankciją ir atitinkamai sprendimui dėl paskirtos administracinės baudos dydžio?“

24. Rašytines pastabas pateikė pagrindinės bylos šalys Rumunija ir Europos Komisija. *Inteligo Media* ir Komisija dalyvavo 2024 m. lapkričio 27 d. posėdyje.

Vertinimas

Dėl pirmojo ir ketvirtojo klausimų

25. Pirmuoju klausimu ir ketvirtojo klausimo pirmąja dalimi, kuriuos nagrinėsiu kartu, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar galima laikyti, kad naudotojo ar naudotojos elektroninio pašto adresas, gautas jam ar jai susikūrus internetinę paskyrą, kuri suteikia jam ar jai galimybę: i) nemokamai susipažinti su kai kuriais atitinkamo leidinio straipsniais; ii) elektroniniu paštu kasdien gauti naujienlaiškį, kuriame pateikiama skelbiamuose straipsniuose aprašytų naujų teisės aktų santrauka ir saitai į atitinkamus straipsnius; ir iii) už atlygį susipažinti su papildomais ir (arba) išsamesniais straipsniais bei analize, yra gautas „parduodant produktus ar teikiant paslaugas“ ir ar ii punkte aprašyto kasdienio naujienlaiškio siuntimas yra „panašių prekių ar paslaugų tiesioginė rinkodara“, kaip tai suprantama pagal Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalį.

26. Minėtos direktyvos 13 straipsnyje reglamentuojamas neužsakytų pranešimų teisėtumas.

27. Šiomis aplinkybėmis Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 1 dalyje leidžiama tiesioginės rinkodaros tikslais naudoti automatinio skambinimo sistemas be žmogaus įsikišimo (skambinimo automatus), faksimilinius aparatus (faksus) arba elektroninį paštą, jei pranešimai perduodami naudotojams, kurie yra iš anksto davę sutikimą juos gauti (t. y. angl. *opt-in*).

28. Kita vertus, Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalyje nustatyta išimtis, pagal kurią elektroniniai kontaktiniai duomenys, gauti iš naudotojų pagal BDAR parduodant produktus ar teikiant paslaugas, gali būti naudojami tiesioginei panašių produktų ar paslaugų rinkodarai be išankstinio sutikimo, jei naudotojams suteikiama galimybė atsisakyti (angl. *opt-out*) tokių pranešimų, kai surenkami jų kontaktiniai duomenys. Jei naudotojas tuo metu jų neatsisako, jam vėl suteikiama galimybė tai padaryti kaskart gavus tiesioginės rinkodaros pranešimą.

29. Šiomis nuostatomis kartu reglamentuojamos sąlygos, kuriomis tiesioginės rinkodaros pranešimai yra leistini. Jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad toks pranešimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, nėra tiesioginė rinkodara, jam nebūtų taikoma nė viena iš šių nuostatų ir Teisingumo Teismo analizė apsiribotų BDAR taikymo sritimi. Todėl visų pirma būtina nustatyti, ar toks pranešimas, kaip naujienlaiškis „Personal Update“, yra tiesioginė rinkodara.

30. Teisingumo Teismas nusprendė, kad norint nustatyti, ar pranešimu siekiama tiesioginės rinkodaros tikslų, reikia patikrinti, ar tokiu pranešimu siekiama komercinio tikslo ir ar jis tiesiogiai ir konkrečiai skirtas vartotojui [6].

31. Pranešimas, kuriuo siekiama komercinio tikslo, yra pranešimas, kurio dalykas yra „pirkimas ir pardavimas <…> siekiant gauti pajamų ar pelno“ arba kuris su tuo yra susijęs [7]. Šalys nesutaria, ar naujienlaiškis „Personal Update“ skirtas tokiam tikslui. Kaip teigia ANSPDCP ir Rumunijos vyriausybė, šio naujienlaiškio turinys buvo tik redakcinio pobūdžio [8], todėl jis negali būti laikomas tiesiogine rinkodara. Kita vertus, *Inteligo Media* ir Komisija teigia, kad naujienlaiškis turi komercinį tikslą, nes reklamuoja leidėjo platformoje esančius straipsnius.

32. Mane labiau įtikina pastarasis argumentas. Akivaizdu, kad šių elektroninių laiškų tikslas nėra nemokamai pateikti Rumunijos teisės aktų pakeitimų apžvalgą, kurią naudotojas galėtų visą patogiai perskaityti atsidaręs savo elektroninio pašto dėžutę. Tačiau „Personal Update“ pateikiamos nuorodos į straipsnius leidinio tinklalapyje ir taip naudotojai „viliojami“ straipsniais, siekiant paskatinti juos greičiau perskaityti tuos aštuonis straipsnius, kuriuos jie gali skaityti nemokamai kiekvieną mėnesį.

33. Šiuo atveju naudinga atskirti internetinės spaudos leidiniuose naudojamas griežtąsias (angl. *hard*) ir „limitines“ (angl. *metered)* mokamo turinio užtvaras (angl. *paywall*). Kai naudojama griežtoji mokamo turinio užtvara, naudotojas turi sumokėti už prenumeratą, kad galėtų naudotis bet kokiu turiniu. Nors taip užtikrinamas tiesioginis pelnas leidėjams kiekvieną kartą, kai tik naudotojas atsidaro bet kurį straipsnį, pirmiesiems kyla rizika, kad tai gali atbaidyti potencialius klientus. Kita vertus, „limitinė“ mokamo turinio užtvara – tai leidėjų naudojama strategija, pagal kurią naudotojams leidžiama susipažinti su tam tikru skaičiumi straipsnių nemokamai, prieš paskatinant juos galiausiai įsigyti visą leidinio prenumeratą [9].

34. *Inteligo Media* naudojamos limitinės mokamo turinio užtvaros komercinis tikslas yra akivaizdus žvelgiant į numatomą „Personal Update“ auditoriją. Tikėtina, kad bet kuris naudotojas, pateikęs savo elektroninius kontaktinius duomenis avocatnet.ro, kad galėtų peržiūrėti daugiau nei šešis nemokamus straipsnius per mėnesį ir gauti naujienlaiškį elektroniniu paštu, yra bent jau iš esmės suinteresuotas gauti naujausią informaciją apie Rumunijos teisės aktų pakeitimus. „Personal Update“ užtikrina, kad kiekvieną dieną tokiems naudotojams bus tiesiogiai pateikta keletas saitų į straipsnius juos dominančia tema. Tikėtina, kad šie naudotojai per kelias dienas ar savaites atsidarys aštuonis straipsnius, todėl jiems neliks nieko kito, kaip tik sumokėti už viso leidinio prenumeratą, jei per likusį mėnesį norės perskaityti daugiau straipsnių.

35. Taigi, skatinant naudotojus įsigyti viso leidinio prenumeratą, „Personal Update“ siekiama komercinio tikslo – gauti pajamų pagal limitinės mokamo turinio užtvaros modelį.

6 Žr. 2021 m. lapkričio 25 d. Sprendimą *StWL Städtische Werke Lauf a.d. Pegnitz* (C-102/20, EU:C:2021:954, 47 punktas).

7 Oxford English Dictionary, „komercijos“ sąvokos apibrėžtis, https://www.oed.com/dictionary/commerce_n?tab=meaning_and_use#8735085.

8 Sąvoka „redakcinis“ apibūdina „laikraščio, žurnalo ir pan. turinį, kurį rašo ar redaguoja jo redaktoriai ir kuris nėra reklaminis“. Oxford English Dictionary, https://www.oed.com/dictionary/editorial_adj?tab=meaning_and_use#5741224.

9 Žr. Papadopoulos, P., Snyder, P., Athanasakis, D. ir Livshits, B., *Keeping out the Masses: Understanding the Popularity and Implications of Internet Paywalls*. In Proceedings of The Web Conference 2020 (WWW ‘20). Association for Computing Machinery, New York, NY, United States, p. 1433–1444. https://doi.org/10.1145/3366423.3380217

36. Kad tai būtų galima laikyti tiesiogine rinkodara, „Personal Update“ taip pat turi būti tiesiogiai ir konkrečiai skirtas vartotojui [10]. Teisingumo Teismas nusprendė, kad ši sąlyga tenkinama, kai pranešimas tiesiogiai atsiranda atitinkamo naudotojo privataus elektroninio pašto gautų laiškų aplanke. Atsižvelgiant į prašymą priimti prejudicinį sprendimą, būtent taip „Personal Update“ ir buvo pateikiamas naudotojams, kurie *Inteligo Media* pateikė savo elektroninius kontaktinius duomenis.

37. Taigi pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją toks pranešimas, koks nagrinėjamas pagrindinėje byloje, yra tiesioginė rinkodara.

38. Toliau reikia išnagrinėti, ar aptariami elektroninio pašto adresai gaunami „parduodant produktus[,] ar teikiant paslaugas“, kaip tai suprantama Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalyje. Jeigu taip, išankstinis sutikimas nėra būtinas.

39. Pačioje Direktyvoje 2002/58 tiksli šios sąvokos reikšmė nėra išsamiai atskleista. Kadangi nėra aiškios nuorodos į valstybių narių teisę, kad būtų galima nustatyti šios sąvokos reikšmę ir taikymo sritį, šios sąvokos reikšmė visoje Europos Sąjungoje paprastai aiškintina autonomiškai ir vienodai [11].

40. Pagal visuotinai priimtą apibrėžtį „pardavimas“ yra susitarimas, būtinai numatantis *mokėjimą* už prekę ar paslaugą [12].

41. Atsižvelgiant į tai, kad šioje byloje kalbame apie paslaugą, gairių galima ieškoti ir Teisingumo Teismo jurisprudencijoje dėl Direktyvos 2000/31 ir reikšmingų Sutarties nuostatų.

42. Direktyvos 2000/31 kontekste Teisingumo Teismas nusprendė, kad už paslaugą nebūtinai turi mokėti tie, kuriems ji teikiama [13]. Teisingumo Teismas patikslino, kad taip yra, kai paslaugų teikėjo paslauga teikiama nemokamai reklamos tikslais, nes šios veiklos sąnaudos įtraukiamos į reklamuojamų prekių ar paslaugų pardavimo kainą [14].

43. Būtent toks atvejis ir nagrinėjamas pagrindinėje byloje. Kaip nurodyta pirma, *Inteligo Media* „nemokamai“ teikiama paslauga („Personal Update“ pateikimas ir prieiga prie papildomų straipsnių) buvo skirta paskatinti įsigyti viso leidinio prenumeratos planą, taip siekiant reklamos tikslo. Kaip ir Sprendime *Mc Fadden* išnagrinėtu atveju, tokios paslaugos teikimo sąnaudos įskaičiuotos į pagrindinės paslaugos, šiuo atveju – viso leidinio prenumeratos, kainą. Ši netiesioginė atlygio forma atitinka mokėjimo reikalavimą pagal Teisingumo Teismo pateiktą „pardavimo“ apibrėžtį.

44. Be to, kalbant apie laisvę teikti paslaugas pagal SESV 56 ir 57 straipsnius, nėra svarbu, *kas* sumoka paslaugų teikėjui už paslaugą [15]. Taigi iš suformuotos jurisprudencijos matyti, jog SESV 57 straipsnyje nereikalaujama, kad už suteiktą paslaugą sumokėtų tie, kurie ja naudojasi [16].

[10] Žr. 2021 m. lapkričio 25 d. Sprendimą *StWL Städtische Werke Lauf a.d. Pegnitz* (C-102/20, EU:C:2021:954, 47 punktas).

[11] Žr. 2021 m. birželio 22 d. Sprendimą *Latvijas Republikas Saeima (Baudos taškai)* (C-439/19, EU:C:2021:504, 81 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[12] Dėl atvejo, kai perleidžiamos nuosavybės teisės į materialųjį ar nematerialųjį turtą, žr. 2012 m. liepos 3 d. Sprendimą *UsedSoft* (C-128/11, EU:C:2012:407, 42 punktas) ir 2021 m. rugsėjo 16 d. Sprendimą *The Software Incubator* (C-410/19, EU:C:2021:742, 40 punktas).

[13] Žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimą *Mc Fadden* (C-484/14, EU:C:2016:689, 41 ir 42 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

[14] Žr. 2016 m. rugsėjo 15 d. Sprendimą *Mc Fadden* (C-484/14, EU:C:2016:689, 42 punktas).

[15] Žr., pavyzdžiui, Müller-Graff, P.-Chr., in Streinz, R. (ed.), *EUV/AEUV Kommentar*, C. H. Beck, Munich, 3rd edition, 2018, Art. 56 AEUV, 21 punktas.

[16] Žr. 2016 m. vasario 23 d. Sprendimą *Komisija / Vengrija* (C-179/14, EU:C:2016:108, 155 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

45. Be to, nereikėtų pamiršti, kad šiuolaikiniame skaitmeniniame amžiuje patys duomenys yra laikomi preke[17]. Taigi manytina, jog tam, kad duomenys būtų renkami „parduodant (teikiant)“ prekes (paslaugas), pakanka, kad naudotojas vietoj finansinio atlygio pateiktų savo asmens duomenis mainais į jam vertingą prekę ar paslaugą.

46. Apibendrindamas siūlau į pirmąjį klausimą ir ketvirtojo klausimo pirmąją dalį atsakyti, kad Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama taip, kad pagal ją naudotojo ar naudotojos elektroninio pašto adresas, gautas jam ar jai susikūrus internetinę paskyrą, kuri suteikia jam ar jai galimybę: i) nemokamai susipažinti su kai kuriais atitinkamo leidinio straipsniais; ii) elektroniniu paštu kasdien gauti naujienlaiškį, kuriame pateikiama skelbiamuose straipsniuose aprašytų naujų teisės aktų santrauka bei saitai į atitinkamus straipsnius; ir iii) už atlygį susipažinti su papildomais ir (arba) išsamesniais straipsniais bei analize, yra gautas „parduodant produktus ar teikiant paslaugas“. Kasdienio naujienlaiškio perdavimas, aprašytas ii punkte, yra „panašių prekių ar paslaugų tiesioginė rinkodara“, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą.

47. Atsižvelgiant į pasiūlytą atsakymą į pirmąjį klausimą ir į ketvirtojo klausimo pirmąją dalį, į ketvirtojo klausimo antrąją dalį atsakyti nereikia.

Dėl antrojo klausimo

48. Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, kuri iš BDAR 6 straipsnio 1 dalies a–f punktuose nustatytų sąlygų taikytina, kai duomenų valdytojas naudotojo elektroninio pašto adresu kasdien siunčia naujienlaiškį, kaip antai „Personal Update“, pagal Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalį.

49. BDAR 95 straipsnyje patikslinama, kad šiame reglamente fiziniams arba juridiniams asmenims nenustatoma papildomų prievolių, susijusių su duomenų tvarkymu Sąjungoje viešaisiais ryšių tinklais teikiant viešai prieinamas elektroninių ryšių paslaugas, kiek tai susiję su klausimais, kuriais jiems taikomos Direktyvoje 2002/58 nustatytos specialios prievolės, kuriomis siekiama to paties tikslo. Todėl tos direktyvos ir BDAR santykis reglamentuojamas pagal principą *lex specialis derogat legi generali*: kai Direktyvoje 2002/58 yra konkreti nuostata, kuria nustatomos prievolės, turinčios tokį patį tikslą kaip ir atitinkamos BDAR nuostatos, turi būti taikoma Direktyvos 2002/58 nuostata.

50. Manau, kad, kiek tai susiję su automatizuota ir tiesiogine rinkodara parduodant produktą ar teikiant paslaugą, Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalyje išsamiai reglamentuojamos duomenų tvarkymo sąlygos ir tikslai, taip pat duomenų subjekto teisės, o duomenų valdytojui nustatomos „specialios prievolės“ pagal BDAR 95 straipsnį. Visų pirma manau, kad Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalyje išsamiai sprendžiamas sutikimo klausimas. Tokią išvadą visų pirma galima daryti iš to, kad šioje nuostatoje yra įtvirtinta šios direktyvos 13 straipsnio 1 dalies, kurioje reikalaujama išankstinio sutikimo, išimtis.

[17] Išsamią diskusiją apie duomenų pavertimą skaitmeniniu turtu galima rasti Noto La Diega, G. in Bakhoum, M., Conde Gallego, B., Mackenrodt, M. ir Gintarė Surblytė-Namavičienė, G. (eds.), *Personal Data in Competition, Consumer Protection and Intellectual Property Law: Towards a Holistic Approach*?, Berlin, 2018, p. 452. Šiuo klausimu laikraštyje *The Economist* paaiškinta, kad vertingiausias pasaulio išteklius yra „nebe nafta, o duomenys“, žr. *Regulating the Internet Giants: The World's Most Valuable Resource Is No Longer Oil, but Data*, *The Economist* (6 May, 2017), http://www.economist.com/news/leaders/21721656-data-economy-demands-new-approach-antitrust-rules-worlds-most-valuable-resource

51. Taigi duomenų tvarkymo teisėtumą galima įvertinti remiantis Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalimi. Remtis BDAR, ypač jo 6 straipsnio 1 dalies a–f punktais, nėra nei įmanoma, nei būtina.

52. Taigi į antrąjį klausimą siūlau atsakyti, kad Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalis, siejama su BDAR 95 straipsniu, turi būti aiškinama taip, kad pagal ją tokiu atveju, kai duomenų valdytojas naudotojo elektroninio pašto adresu siunčia kasdienį naujienlaiškį pagal Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalį, ir asmens duomenų tvarkymas pripažįstamas teisėtu remiantis šia nuostata, BDAR 6 straipsnis negali būti taikomas.

Dėl trečiojo klausimo

53. Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, ar Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 1 ir 2 dalys turi būti aiškinamos taip, kad pagal jas draudžiami nacionalinės teisės aktai, kuriais perkeliant šią direktyvą į nacionalinę teisę sąvoka „tiesioginė rinkodara“ pakeičiama sąvoka „komercinis pranešimas“, kaip apibrėžta Direktyvos 2000/31 2 straipsnio f punkte.

54. Direktyvos 2000/31 2 straipsnio f punkte „komercinis pranešimas“ apibrėžiamas kaip „bet kokia pranešimo forma, skirta tiesiogiai arba netiesiogiai reklamuoti prekes, paslaugas ar įmonės, organizacijos ar asmens, besiverčiančio komercine, pramonine ar amatų veikla arba reglamentuojama profesija, vardą“.

55. Pagal minėtą nuostatą komerciniais pranešimais nėra savaime laikoma: informacija, leidžianti tiesiogiai pasiekti įmonės, organizacijos ar asmens veiklą, ypač internetinis vardas arba elektroninio pašto adresas, taip pat pranešimai, susiję su prekėmis, paslaugomis ar įmonės, organizacijos ar asmens įvaizdžiu, sudaryti savarankiškai, ypač kai tai daroma be finansinių sumetimų.

56. Vis dėlto, kaip jau buvo paaiškinta, pranešimas, kuris yra „tiesioginė rinkodara“, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2002/58, turi turėti komercinį tikslą ir būti tiesiogiai ir konkrečiai skirtas vartotojui. Pagal šią sistemą komerciniai pranešimai yra platesnė sąvoka, apimanti tiesioginę rinkodarą; taigi visa tiesioginė rinkodara yra komerciniai pranešimai, bet ne visi komerciniai pranešimai yra tiesioginė rinkodara.

57. Dėl šių priežasčių trečiąjį klausimą laikau hipotetiniu atsižvelgiant į pagrindinėje byloje aptariamą atvejį, todėl nepriimtinu nagrinėjant šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą. Jis nėra būtinas siekiant išspręsti pagrindinėje byloje nagrinėjamą ginčą. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas gali išspręsti savo nagrinėjamą bylą ir be atsakymo į trečiąjį klausimą. Iš tiesų šio prašymo priimti prejudicinį sprendimą aplinkybėmis nacionalinis teismas neturi *in abstracto* nustatyti, ar valstybė narė teisingai perkėlė antrinę teisę į nacionalinę teisę. Tam geriau tinka pažeidimo nagrinėjimo procedūra.

Dėl penktojo klausimo

58. Penktuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės nori sužinoti, ar priežiūros institucija, skirdama administracinę nuobaudą, privalo atitinkamame administraciniame akte išnagrinėti ir paaiškinti kiekvieno iš BDAR 83 straipsnio 2 dalies a–k punktuose numatytų kriterijų poveikį.

59. Kadangi šis klausimas suponuoja galimybę, kad šioje byloje taikomas BDAR, ir atsižvelgiant į tai, kad mano analizė leidžia daryti išvadą, jog šiai bylai taikoma tik Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalis, atsakyti į šį klausimą nereikia.

60. Taigi paskesnės pastabos pateikiamos tik tam atvejui, jei Teisingumo Teismas nuspręstų, kad BDAR taikytinas.

61. Pagal BDAR 83 straipsnio 2 dalį sprendžiant dėl to, ar skirti administracinę baudą, taip pat dėl administracinės baudos dydžio kiekvienu konkrečiu atveju turi būti *deramai atsižvelgiama* į toliau toje nuostatoje išvardytus dalykus [18].

62. Nors BDAR 83 straipsnio 2 dalyje pirmiausia išdėstytos kompetentingų institucijų pareigos (o ne duomenų subjektų teisės), šio reglamento 83 straipsnio 8 dalyje nurodyta, kad priežiūros institucijos naudojimuisi įgaliojimais pagal šį straipsnį taikomos atitinkamos procedūrinės garantijos laikantis ES ir valstybės narės teisės aktų, įskaitant veiksmingas teismines teisių gynimo priemones ir tinkamą procesą [19].

63. Be to, BDAR 83 straipsnio 2 dalis turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrąjį ES teisės principą, pagal kurį teisė į gerą administravimą apima ir administracijos pareigą pagrįsti savo sprendimus. Administracijos pareiga nurodyti pakankamai išsamiai ir konkrečiai sprendimo motyvus, kad suinteresuotasis asmuo galėtų suprasti jo nenaudai priimtos individualios priemonės priežastis, yra teisės į gynybą paisymo principo, kuris yra bendrasis Sąjungos teisės principas, dalis [20].

64. Apibendrinant, jei asmuo gali suprasti jam neigiamą poveikį darančios individualios priemonės pagrindą, šio principo laikomasi, ir nebūtina išsamiai nagrinėti kiekvieno iš BDAR 83 straipsnio 2 dalyje išvardytų kriterijų.

Išvada

65. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Curtea de Apel București* (Bukarešto apeliacinis teismas, Rumunija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. 2002 m. liepos 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/58/EB dėl asmens duomenų tvarkymo ir privatumo apsaugos elektroninių ryšių sektoriuje (Direktyva dėl privatumo ir elektroninių ryšių) 13 straipsnio 2 dalis

   turi būti aiškinama taip, kad pagal ją naudotojo ar naudotojos elektroninio pašto adresas, gautas jam ar jai susikūrus internetinę paskyrą, kuri suteikia jam ar jai galimybę: i) nemokamai susipažinti su kai kuriais atitinkamo leidinio straipsniais; ii) elektroniniu paštu kasdien gauti naujienlaiškį, kuriame pateikiama skelbiamuose straipsniuose aprašytų naujų teisės aktų santrauka bei saitai į atitinkamus straipsnius; ir iii) už atlygį susipažinti su papildomais

[18] Ši nuostata atsispindi BDAR 150 konstatuojamojoje dalyje, kurioje teigiama, kad administracines baudas kiekvienu konkrečiu atveju turėtų nustatyti kompetentinga priežiūros institucija, atsižvelgdama į visas reikšmingas konkrečios situacijos aplinkybes ir visų pirma deramai įvertinusi pažeidimo pobūdį, sunkumą, trukmę ir pasekmes, taip pat priemones, kurių imtasi siekiant, kad būtų laikomasi BDAR nustatytų prievolių ir užkirstas kelias pažeidimo pasekmėms arba jos sumažintos.

[19] Ši nuostata atsispindi beveik identiškai suformuluotoje BDAR 148 konstatuojamojoje dalyje. Įdomu tai, kad konstatuojamojoje dalyje daroma nuoroda į Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartiją, o ne į valstybių narių teisę.

[20] Žr. 2019 m. gegužės 8 d. Sprendimą *PI* (C-230/18, EU:C:2019:383, 57 punktas).

ir (arba) išsamesniais straipsniais bei analize, yra gautas „parduodant produktus ar teikiant paslaugas“. Kasdienio naujienlaiškio perdavimas, aprašytas ii punkte, yra „panašių prekių ar paslaugų tiesioginė rinkodara“, kaip tai suprantama pagal minėtą nuostatą.

2. Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalis, siejama su 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) 95 straipsniu,

   turi būti aiškinama taip, kad pagal ją tokiu atveju, kai duomenų valdytojas naudotojo elektroninio pašto adresu siunčia kasdienį naujienlaiškį pagal Direktyvos 2002/58 13 straipsnio 2 dalį, ir asmens duomenų tvarkymas pripažįstamas teisėtu remiantis šia nuostata, Reglamento 2016/679 6 straipsnis negali būti taikomas.